

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 1 • SAYI: 4

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE-ABDULLAH SUCU- SEDAT ULUPINARLI

25 EYLÜL 2021 CUMARTESİ

İÇERİ ÇUMRA KARAMANOĞLU İBRAHİM BEY CAMİİ

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- ABDULLAH SUCU
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ
- ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- EYLÜL VE HÜZÜN
SADIK GÖKCE
- ÇOCUKLUĞUMUN
ÇUMRASI
ZEKİ TÜRKER
- EY EYLÜL
ABDULLAH SUCU
- ÇUMRADA SAĞLIK
HİZMETLERİNİN İLK
YILLARI
SEDAT ULUPINARLI
- HOŞGÖRÜSÜZLÜK
VE NANKÖRLÜK
HÜSEYİN ALAĞÖZ
- ÇUMRA VE İÇERİ
ÇUMRA
**PROF. DR. MEVLÜT
MÜLAYİM**
- NURETTİN BİLİCİ'NİN
ÇUMRA'SI
NURETTİN BİLİCİ
- ANLAYAN HANİ?
RECEP ÖĞÜTÇÜ
- NİCE AHLAR VARDIR
ORHAN SABANCI
- ARADA KALAN
ÇUMRA
FURKAN CAMCI

EYLÜL VE HÜZÜN

Eylül ayı geldiğinde beni bir hüznün kaplar. Bunun sebebi anamın kucağından ve Çumra'dan ilk defa ayrılmam

bir Eylül ayında olduğu için sanırım.

Çocukluğum Çumra'da geçti diyorum ama bu biraz kendimi avutmak için kullandığım bir cümle gibi geliyor bana. Aslında ilkokul sonrasına kadar Çumra'da yaşadım. İlkokulu bitirdikten sonra bir Eylül ayında 1976 yılında o meşhur tabirle gurbet hayatım başladı. Haziran ortasında döndüğüm Çumra'yı okul hayatımın devam ettiği 10 yıl boyunca Eylül ayında terk ettim. Sanıyorum bu ayrılma benim ruhumda o zamanlar fark etmediğim bir duygusallık yüklemiş. Bunu sonradan fark ettim.

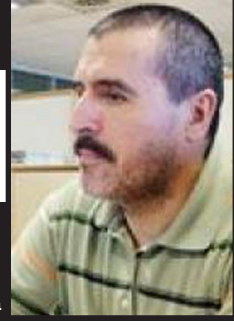
Okul, çalışma hayatı derken 30 küsur yıl sonra gelen emeklilikten sonra tekrar Konya'ya döndüm. Konya'ya dönmeden önce köyümde kendime bir ev yaptırdım. Hayatımı burada sürdürmeye karar vermiştim. Ancak evdeki hesap çarşıya uymamış atalarımızın söylediği gibi... Çocukların eğitiminin devam ediyor olması bizi aile olarak Konya'ya yerleşmek zorunda bıraktı. Ama bu yerleşme bile bizi memnun etmişti. Hiç olmazsa Çumra'ya yakındık ve istediğimiz zaman köyümüze gidebiliyorduk.

Hani atalarımız "Ömür su gibi akar" derler ya... Gerçekten de öyle imiş! Hayat su gibi akıp gitti ve bizim çocuklar (Bizim çocuklar derken 12 Eylül darbesini yapanları kast etmediğimi anlamışsınızdır.) öğretim hayatını bitirdiler. Şimdi daha özgürüz ve çok sevdiğimiz köyümüze Mart ayının sonunda taşınıyoruz. Kasım ayının sonuna kadar köyümüz Dinlendik'de kalıyoruz.

Bu satırları bir Eylül ayında yine gurbetten yazıyorum. Belki de yine aynı ayda yine gurbette olmak beni duygusallaştırdı ve bu satırları yazmama vesile oldu.

Dergimizin dördüncü sayısı ile karşınızdayız. Umarım dergimizi beğeniyorsunuzdur. Birlik sloganı ile çıktığımız yolumuzu yine aynı slogan ile sürdürme niyetindeyiz. Dergimiz ve Çumra Kültür ve Sanat Topluluğumuz hiçbir ayırım gözetmeden bütün Çumra'yı kucaklama derdinde. Ama bunun bazı şartları olduğunu da daha ilk sayımızda belirtmiştik. Bizim dâhil olduğumuz hiçbir platformda İslamiyet'in ve Türklüğün hedef alınmasına müsaade etmeyeceğimizi belirtmiştik ve bu kırmızı çizgimizi değiştirmedik ve değiştirmeyeceğiz de. Bu konuda tartışma özgürlüğü isteyenlere de bu hakkı tanımaya-çağımızı daha önce belirttik ve yine hatırlatıyoruz.

Daha güzel günlerde de birlikte olmak dileği ile...

**SADIK
GÖKCE**

sadikgokce@hotmail.com

ÇOCUKLUĞUMUN ÇUMRASI

Çumra Kültür ve Sanat Topluluğumuzun başkanı Sadık Gökce; bana, "çocukluğundaki Çumra'yı anlat" dediğinde; ilk aklıma gelen, ilkokul kitaplarından ezberlediğim, Ziya Gökalp'in 'Alageyik' şiirinin sözleri oldu.

"Çocuktum, ufacıktım, top oynadım acıktım..."

İnönü Savaşları gazisi dedem, Mehmet Çavuş bu şiiri benden dinlemeyi çok severdi.

Rahmetli dedem, 1936 yılında Kuzucu köyünden gelerek, Çumra'mızın ilk mahallesi olan, İzzetbey mahallesi, sarmaşık sokaktaki, 16 numaralı, 2 oda, 1 mabeynli evimize taşınmışlar. Çocukluğumun geçtiği bu sokakta, yağın yağmurlardan oluşan su birikintilerinde çıplak ayakla oynamayı çok severdim. Rahmetli dedem; çarşı merkezindeki, Çumra'nın ilk camisi olan çarşı camisinde sabah namazını kılar, ardından da, istasyon ile hükümet konağı arasındaki caddede bulunan dükkânına giderdi.

Dükkân komşularımız, Kuzuculu bakkal Mustafa Kaya, Taşkentli Azmi Dikici, az ileride o dönem Çumra'nın tek fotoğrafçısı olan, Barbu Hasan lakaplı Hasan Gönül ve hanımı Emine ablanın dükkânları vardı. Yine yan tarafımızda Arnavut bakkal vardı. O günün en güzel şekerleri bu dükkânda olurdu ve biz hep tane ile alırdık. Bu bakkalın hemen yanında ise berber Şaban vardı ve aynı zamanda Çumra'mızın tek gazetecisiydi.

1957 yılında, Çumra'da açılan ilk okul olan, Atatürk ilkokuluna başladım. Öğretmenimin adı hâlâ dün gibi hatırlıyorum. Hasan Kuşcalı idi. Okul müdürü, başöğretmen Nuri Güngör'dü. 4. sınıfta Hürriyet ilkokuluna nakil oldum. Okul müdürümüz İdris Samancı, öğretmenim Mehmet Çeçen'di.

İlkokul yıllarımda, 23 Nisan Çocuk Bayramı çok renkli geçerdi, o yüzden bu günün gelmesini ipe çekerdik. Resmigeçitlerde öğrenciler çember çevirir, top sektirir, süslenmiş bisikletler resmigeçitlere katılırlardı. Bizler de renkli kıyafetlerimizle, trampet takımının arkasından yürürdük. Bu bayram günleri, çocukluğumuzun en mutlu günle-

**ZEKİ
TÜRKER**

riydi.

1962'de Çumra'nın tek ortaokulu olan Cumhuriyet Ortaokuluna başladım. Müdürümüz İbrahim Erdoğan'dı. Çumra'ya gönül vermiş, iyi bir eğitimciydi. O dönemin kaymakamı Adnan Darendeli de Fransızca derslerimize girerdi.

O zamanlar Çumra'da Hidrellez günlerinin ayrı bir yeri vardı ve çay boyunda kadınlı, erkekli herkes çocuklarını getirir o gün orada eğlenirlerdi. Çok büyük söğüt ağaçları vardı, altında salıncıklar kurulurdu. Bütün çocuklar; yedi kiremit, istop, saklambaç ve ip atlama oynarlardı. Acıkan çocuklar ise annelerinin yaptığı, kısır, batırık ve börekleri yiyerek karımlarını doyururlardı.

O yıllarda yüksek binalar yoktu, en yüksek bina hükümet konağı ve toprak mahsulleri ofisinin içinde bulunan, buğday sülosuydu. Daha sonra yapılan Ziraat Bankası ve hastane; ikişer katıyla daha sonraki yüksek binalardı. İzzetbey Mahallesinde bulunan evimizin önündeki dut ağacının üstüne çıktığımda; 1,5 km. uzaklıktaki Atatürk ilkokulunu görebiliyordum.

Çocukluğumuzda futbol topu ve lastik top olmadığı için, annelerimizin diktiği çaput toparlarla maçlar yapardık. Bir sokak ötemizde oturan, camcıların oğlu Mustafa, onun Adana'dan misafir gelen arkadaşı Dursun, onun abisi Yaşar ve abim Zekerîya mahallenin en iyi futbolcularıydı. Dursun, daha sonraki yıllarda Göztepe'de futbol oynamış ve milli olmuş bir futbolcuymdu.

O dönemde yaz günlerinin gelmesini ipe çekerdik. Nice farklı oyunlar oynar, sabahın köründen, akşamın karanlığına kadar sokaklarda oyuna doymazdık. Şimdi ki zamanın çocuklarına çok üzüliyorum. Ellerinde türlü elektronik cihazlar, başlarını oradan kaldıramıyorlar. Bütün dünyaları bu cihazlar.

Dini bayramlar da bizim heyecanla beklediğimiz günlerdendi. Yeni alınmış bayramlıklarımızı giymek için, sabahı zor eder, ana-babamızın, ebe-dedemizin ellerini öper öpmez, torbalarımızı alır şeker toplamaya çıkardık. Kurban Bayramlarının da özel bir durumu vardı. Biz Yörükler de kurban kesilir kesilmez; kara saç ters çevrilip ateşin üstüne konurdu. Kurbanın yağı önce eritilir, ardından iri doğranmış etler bu yağda karıştırılarak pişirilirdi. Yufkaya sarıp yemek ne de güzel olurdu. Hatta kakacı kim önce yapacak diye komşular arasında tatlı bir yarış da olurdu. "Bakın Urkuç abağilin bacası tütmeye başladı, kurbanı kesmişler bile..." denirdi.

O dönem Cumhuriyet Bayramları da çok renkli geçirdi. Çumra'nın esnafları, traktörün arabaları üstüne sıralanır ve mesleklerini icra ederlerdi. Demirci esnafı; demir döver, avcılar; kıyafetlerini giyer, vurdukları ördekleri tavşanları bellerine asar, ateş ede ede ilerlerdi. Berberler traş eder, terziler makinalarının başında dikiş dikerek geçit töreni yapılırdı. Bayramlar, şimdiki Ziraat Bankasının karşısında bulunan futbol sahasında kutlanırdı. Hatta Bardakçı Mahallesinden köse Mustafa'nın, Orhan Şaik Gökyay'ın "BU VATAN KİMİN" şiirini okuduğu dün gibi aklımda.

1950'ler de 60'lar da, şimdiki gibi çantalarımız yoktu. Tahtadan ya da bezden dikilmiş çantalarımız olurdu. Okul önlerinde tatlıcı müdür lakaplı amcamız Şam tatlısı satardı. "Halep işi, Şam işi, bunu yapan iki kişi, biri erkek, biri dişi" diye bağırarak tatlısını, simitçi Zekeriya Çelik amca ise "taze, gevrek" diyerek simit satardı.

Çocukluğumuzda Konya'dan gelen ve akşam Karaman'dan dönen posta trenini de dört gözle bekler, pencereden, yolcularına kavun satardık. Bizim için ayrı bir keyifti ve ayrıca harçlıklarımızı da çıkarabiliyorduk.

Yaz günlerinin en güzel yanlarından biri de çay boyunda, yani Çarşamba Çayında yüzme. Genelde dağlılar mahallesinden gelen çocuklar; bir kavak dediğimiz mevkide, bizim mahallenin çocukları üç kavakta, bardakçı mahallesinden gelenler ise demir köprüde yüzerlerdi. Çay boyunda oltayla balık tutarlarda eksik olmazdı. Çocukluğumun en iyi olta balıkçısı, bisikletçi Susağın oğlu Ahmet Sarıerdiydi. Bütün hayatı boyunca balık tutmaktan vaz geçmedi. Okul hadememiz Hulusi amcadan da bahsetmeden geçemeyece-

ğim. Çok renkli bir kişilikti, okulda bize kaşık çalıp oynardı. Ayrıca Ramazan ayında davul da çalardı. Onun çaldığı davulla sahura kalkmak ayrı bir neşe kaynağıydı.

Çumra'nın pazarı haftada bir gün, o da pazartesi günü kurulurdu. Yörük ve Türkmen köylerinden; traktörleriyle ya da at arabalarıyla pazara gelirlerdi. Dağ köylerinden gelenler ise otobüsle gelirdi. Okçu, Karamankırı (Güvercinlik), Fethiye gibi yakın köylerden gelenler ise; eşeklerle gelirlerdi. Çumra da pazartesi günleri, esnafın bayram günüydü, ticaret hareketlenirdi.

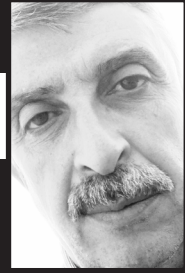
O günlerin renkli simalarından; İnli köyünden Altılı lakaplı amcamız, kurt postundan yapılmış kürkü ile bizim dükkânın önüne gelir, heybesini oraya bırakırdı. Yine başka bir büyüğümüz, Tömtöm lakaplı amca da pazara geldiği eşeğini, Yörükler Kahvesinin önünde ki çam ağacına bağlardı. Rahmetli oluncaya kadar da eşeğiyle pazara gelmeye bu şekilde devam etti.

Çumra da geçen çocukluk anılarımızı fırsat buldukça yazmaya devam edeceğim.

Kalın sağlıcakla...

EY EYLÜL

ABDULLAH SUCU

Gel, Ey Eylül,
Geliver
De,
Doğursun Eylül'ü Eylül;
San yağmurlara,
Islak hüzünlere,
Yetim yüreklere,
Başı boş,
Serseri duygulara,
Çaresizliklere
Ve
Ölümlere,
İnat;
Doğsun Eylül ki,
Yaşasın, uzansın baharlara,
Çiçeğe dursun Mayıs'lar,
Tomurcuk olsun Şubat'lar,
Eylül Ey!..

ÇUMRA'DA SAĞLIK HİZMETLERİNİN İLK YILLARI

1926 yılında ilçe olan Çumra'nın bugünlere gelişinde siyasetçilerin, esnafların, memurların, halkın, sanayicinin, dün ve bugün Çumra'da yaşayan herkesin katkı ve payı elbette büyüktür. Her yerde olduğu gibi Çumra'mızda da her mesleğin bir ilk temsilcileri, ilk başlayıp geliştirip sonraki nesillere aktararak onların önünü açanları elbette var.

Biz bu sayfamızda zaman zaman Çumra'mıza sanat, meslek, ticaret, memuriyet, sağlık, idare, eğitim, sanayi vs. gibi dallarda tohum atmış ya da atılan tohumları büyüterek şimdiki nesillere aktarmış olan ÇUMRANIN İLKLERİNİ yazmaya çalışacağız. ÇUMRAMIZIN İLKLERİ 'ne dair araştırabildiğimiz ve bulabildiğimiz bilgileri ve belgeleri sizlerle paylaşmanın gayreti içinde olacağız. Buradaki maksat elbette ki geçmiş zamanda Çumra'mız için çalışıp çabalamış, ortaya bir sanat ve bir meslek çıkarıp bunu ekmek kapısı haline getirerek bugünkü nesillere aktaran büyüklerimizin isimlerinin yaşamasını sağlamak ve yeni nesillere örnek kalmalarını temin etmektir.

Çumra'mızda sağlık hizmeti Çumra'mızın ilçe olduğu günden bu yana verilen ve gelişerek devam eden bir yapıya sahiptir. Çumra'mızın ilk kuruluş yıllarında elbette ki birçok sektörde olduğu gibi sağlık hizmet ve sektörü de yokluk ve kıtlıklarla başlamıştır. 1926'lı yıllarda ilçe olduğumuz zamanlarda nüfusu-muzun çok düşük olması sebebiyle hizmet sektörü de o seviyelerde seyretmektedir. Halk bütün ihtiyaçlarını kendi kıt imkânlarıyla gidermeye çalışmakta ve bir varlık mücadelesi vermektedir. İnsanın olduğu yerde hastalık nasıl var ise, hastalığın olduğu yerde de mutlaka bir şifacı, bir doktor, bir eczane, bir hastane ya da sağlık ocağı mutlaka vardır ve olmalıdır. O dönemin şartlarında bu imkânların olmadığı ya da çok az olduğu malumdur. Çumra'mız bu vb. imkânlarla 1940'li ve 1950'li yıllardan sonra yavaş yavaş kavuşmaya başlamış ve bu günlere gelmiştir.

Çumra'mızın ilk yıllarında insanlar sağlık ihtiyaçlarını da kendi imkânları ve bölge şifacısı dediğimiz kırkçı, çakıkçı, iğneci, sihiyeci,

SEDAT ULUPINARLI

sünnetçi ya da okuyucu dediğimiz insanlarla veya ebeden, dededen, anadan, babadan duydukları sağlık yöntemleriyle karşıliyordu. Bu uygulamalar bugün bazı yörelerimizde azda olsa devam etmekte ve insanlar sağlık ihtiyaçlarını hastane ve sağlık ocaklarının yansına bu yöntemlerle de gidermeye çalışmaktadır. "Dert gezer derman da gezer" anlayışıyla dert sahibi olan insan derman için değişik çare, yöntem ve mercilere müracaat etmektedir. Bu durum sanıyorum bir tek bizde değil dünyanın pek çok yöresinde devam etmektedir.

1940 ve 1950'li yıllardan sonra diğer sektörlerde olduğu gibi yavaş yavaş sağlık hizmetleri de memleket çapında yayılmaya ve insanların sağlık ihtiyaçları kurumsal olarak giderilmeye başladı. Çumra'mızda bu hizmetlerden elbette ki nasibine düşeni aldı. İlçemize 1930 ve 1940'li yıllarda haftada bir-iki gün sağlıkçının geldiği ve hasta olan insanları usulen muayene edip imkânlar dâhilinde ilaç yada tavsiyeler vermeye çalıştığı anlatılır. Çumra'mızda Kamu Kurum ve Kuruluşlarının yavaş yavaş açılmaya ve hizmet vermeye başlamasıyla ilçemiz göç almaya ve nüfus yoğunluğu artmaya başlamıştır. Gıda ve Tarım sektörü başta olmak üzere sağlık hizmetleri de yavaş yavaş artmaya ve yenilenmeye başlamış ve 1950'li yıllardan sonra kurumsal olarak sağlık hizmeti verilmeye başlanmıştır. Devlet Hastanesi ya da Sağlık Ocağı anlamında sağlık kuruluşlarına olan ihtiyaç kendisini hissettirmeye başlamıştır.

1950'li yıllarda nüfusun iyice artmaya başlaması ve Çumra'nın ekonomisiyle, ticaretiyle, ulaşımıyla, eğitimiyle kendisini göstermeye başlaması Çumra'mıza bir Devlet Hastanesi yapılmasını gündeme getirmiş ve ilçemiz o yıllarda Devlet Hastanesine kısa zaman sonra bir de Sağlık Ocağına kavuşmuştur.

Çumra Devlet Hastanesinin ve Merkez Sağlık Ocağının kurulup sağlık hizmetlerine zamanın imkânları çerçevesinde hizmet etmeye başlaması bundan yaklaşık 70 yıl öncesine dayanmaktadır. Çumra'mızın ilk ambulans aracı 1970'li yıllarda dönemin Belediye Başkanı Merhum Durmuş Ali ÇALIK tarafından yurt dışında çalışan Çumralıların katkılarıyla temin edilip hastaneye hediye edilmiştir.

Zaman içerisinde Çumra'mızda eğitiminde iddialı, ısrarlı ve seviyeli olmaya başlandığı yıllarda üniversite imtihanına girerek Tıp Fakültelerini kazanan ve Çumra'mızda sağlık hizmeti veren Doktorlarımızın sayıları giderek arttı. O zamanlarda ilçemizden okuyup yetişen Doktorlarımız Çumra'mız başta olmak üzere memleketimizin pek çok yerinde insanlara sağlık hizmeti vermişlerdir. Bugün bu ilk dönemlerde yetişen Doktorlarımızdan halen hayatta olan ve görevinin başında aşk ve şevk ile çalışan büyüklerimiz mevcuttur. "Çumra'mızın ilkleri" adı altında hazırlamaya çalıştığımız yazımızda yaklaşık olarak 1930 ve 1980'li yıllar arasında Tıp Fakültesi okuyup Çumra'mıza hizmet eden sevgili büyüklerimizin ve Doktorlarımızın en azından isimlerini ve kısa hayat hikâyelerini tespit edip yayınlamayı ve kendilerine şükran borcumuzu ödemeyi düşündük. Doktorlarımızın çoğunun ismine ve hayat hikâyelerine ulaşamadık. Elde edebildiğimiz kadıyla bilgilerimizi sizlerle paylaşmaya çalışacağım. Çumra'mızın ilkleri adı altında yaptığım bu çalışmaya bilgi

ve kaynak temininde yardımlarını esirgemenen Çumra'mızın eski Belediye Başkanlarından Sayın Zeki SAYICI ve Sayın M. Zeki TÜRKER beylere teşekkür ederim. Hatamız ya da eksliğimiz varsa affola...

DR. EKREM VİDİNLİ: Çumra'mızın ilk doktoru ve Hükümet Tabibi olarak görev yapmıştır. 1936 yıllarında Çumra'da görev yapan Dr. Ekrem VİDİNLİ 1911' li yıllarda dünyaya gelmiş ve tıp eğitimini yurtdışında almıştır. Kendisi göçmen bir aileye mensuptur. Ekrem VİDİNLİ Çumra'daki sağlık hizmetlerinden sorumlu idi. Çumra'da sağlık hizmetlerini başlatan ilk doktorumuzdur. Çumra'ya ilk muayene açan ve muayene hanesinde şartlar gereği eczacılık hizmeti de vermiştir.

DR. HALİL TUNCER: 1960-1965 yıllarında Çumra'da Dr. Olarak görev yapan Halil TUNCER Çumra Ortaokulunda Fransızca dersleri de verdiği bir müddet hizmet ettikten sonra Konya'ya gittiği ve görevine orada devam ettiği bilinmektedir.

DR. NURETTİN AYYÜCE: Dâhiliye Müttehassısı olan Dr. Nurettin AYYÜCE Çumra'da uzun süreli görev yapmamış ve kısa süreli bir görev döneminden sonra Konya'ya gitmiş ve hizmetine orada devam etmiştir. 1925 yılında dünyaya gelen Dr. AYYÜCE 1991 yılında yakalandığı kanser hastalığı sebebiyle vefat etmiştir.

DR. CAVİT AYYÜCE: Dr. Nurettin AYYÜCE'NİN kardeşi olan Dr. Cavit AYYÜCE Röntgen Müttehassısı olarak ilçemizde hizmet etmiştir.

DR. SAİT SİNAN YÜCESOY: 1960'lı yıllarda Çumra'da sağlık hizmeti veren Dr. Sait Sinan YÜCESOY 3-4 yıl kadar Hükümet tabibi olarak çalışmış ve ilçemizden ayrılp Konya ve Ankara'ya gitmiştir. Daha sonraları Milletvekili olan YÜCESOY 1980 li yıllara kadar ilçemizi zaman zaman ziyaret etmiştir.

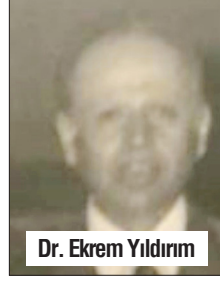
DR. ALİ İHSAN DAYIOĞLU: Aslen Konya doğumlu olan Dr. Ali İhsan DAYIOĞLU Çumra'mızda 1955 li yıllarda kısa süreli hizmet etmiş ve yüksek ihtisas için ilçemizden ayrılmıştır.

DR. ALİ NADİR ÖZDEMİR: Kendisi aslen Akşehirli olan Dr. Ali Nadir ÖZDEMİR 1955 yıllarında Çumra'da sağlık hizmeti vermiştir. Aynı zamanda ilçede eczane hizmeti de veren Dr. Ali Nadir ÖZDEMİR 1980'li yıllarda Konya'da vefat etmiştir.

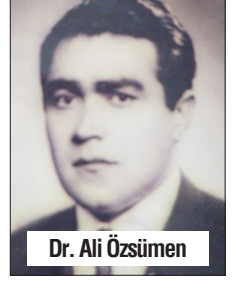
DR. EMİN KÜÇÜKÇELEBİ: 1921 yılında Hadim'de dünyaya geldi. 1957-1962 yılları arasında Çumra'da hekim olarak görev yaptı. Üç çocuk babası olan Dr. Emin KÜÇÜKÇELEBİ emekli olduktan sonra İstanbul'a yerleşti ve 2012 yılında burada vefat etti.

DR. AĞÜN TOKSÖZ: 1955-1965 yıllarında Çumra'da Dr. olarak hizmet veren Akgün TOKSÖZ yıllarca hizmet ettikten sonra siyaset yapmak amacıyla istifa etmiş ve Yeni Türkiye Partisinden aday olarak seçimlere girmiştir. Seçimi kaybettiği için göreve dönmemiş ve yurtdışına çıkarak mesleğini Ford fabrikasında icra etmiştir.

DR. Ekrem YILDIRIM: Mart 1929 yılında Çumra Dorla (Aydoğmuş) köyünde dünyaya gelen Dr. Ekrem YILDIRIM ilkokulu kendi köyünde, liseyi ise Konya Lisesinde okudu. Çumra'mızda 1950-1963 yılları arasında Müftülük yapan M. Vehbi YILDIRIM'IN oğlu ve eski Osmanlı Müderrislerinden Süleyman Efendinin torunu olan Dr. Ekrem YILDIRIM İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra 1958-1963 yılları arasında Çumra'mızda Hükümet Tabibi olarak çalışmıştır.1963 yılında evlilik yapan Dr. Ekrem YILDIRIM Ankara'ya tayinini istedi ve Ankara Devlet Hastanesinde görev yaptı. Bu arada Dâhiliye üzerine ihtisas yapan Dr. Ekrem YILDIRIM 1975 yılında Konya'ya tayinini istemiş ve Konya Devlet Hastanesinde Başhekimlik ve Konya İl Sağlık Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. 1992 yılında emekli olan Dr. Ekrem YILDIRIM 27 Ağustos 2001 yılında vefat etmiş ve Konya Üçler Mezarlığına def-

Dr. Ekrem Yıldırım

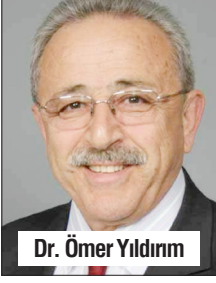
Dr. Ali Özsümen

nedilmiştir. Bu malumatı kendisinden temin ettiğim oğlu Cüneyt YILDIRIM Bey'e teşekkür ederim

DR. SÜLEYMAN ERTÜZÜN: Çumra'da ilk dönemlerde Hükümet Tabibi olarak çalışmış daha sonra yüksek ihtisas için ilçeden ayrılmıştır.

DR. SITKI GÜRÜN:1964'lü yıllarda Çumra'da görev yapan Dr. Sıtkı GÜRÜN yaklaşık beş yıl kadar hizmet vermiştir. Aslen Sivashlı olduğu bilinen Dr. Sıtkı GÜRÜN'ÜN eşi olan Taner GÜRÜN hanımda ilçede eczacı olarak hizmet vermiştir.

DR. ALİ ÖZSÜMEN: Çumra'mıza en uzun süre hizmet veren doktorlarımızın başında gelen Dr. Ali ÖZSÜMEN 1926 yılında eski adıyla Üsküsse olan Akviran' da dünyaya gelmiştir. İlkokulu Akviran'da okuyan Dr. Ali ÖZSÜMEN liseyi Konya Lisesinde eski Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL ile aynı sınıfta okudu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitiren Dr. Ali ÖZSÜMEN 2 evli ve on çocuk babasıdır. İlme, okumaya ve araştırmaya çok düşkün olan Dr. Ali ÖZSÜMEN özellikle Osmanlıcaya hayrandı. Günün hangi saati olursa olsun kendisine gelen hastayı asla reddetmez çantasını alıp köylere kasabalara kadar hasta bakmaya giderdi. O yüzden kendisi halk arasında çok sevilirdi. Köylerden gelip de geri dönme imkânı olmayan hastalara evinde ikramlarda bulunurdu. Eşlerine ve çocuklarına çok düşküdü ve onlarla özel olarak ilgilenirdi. 1989 yılının Ağustos ayının başında kendisi gibi sağlıkçı olan ve Eczacılık hizmeti veren kızı Eczacı Hülya'yı arayarak "Kızım ben kanser oldum. Tahmin ediyorum Eylül aya çıkmam" dedi ve dediği gibi 16 Ağustos 1989 tarihinde Çumra'da vefat etti. Çumra'yı ve Çumralıları çok seven ve onlarla şaka yapmaktan haz duyup zevk alan Dr. Ali ÖZSÜMEN'İ rahmetle anıyorum. Babası ile ilgili malumatı kendisinden temin ettiğim kızı Eczacı HÜLYA TUĞYAN hanıma özellikle teşekkür ederim.

Dr. Ömer Yıldırım

Dr. Alaattin Çimili

Ecz. Fadimana Taşdemir-Dr. Dursun Taşdemir

DR. AHMET KOCAÖZER: Çumra Dedemoğlu Mahallesinde dünyaya gelen Dr. Ahmet KOCAÖZER 1970'li yıllarda ilçemizde Dr. Olarak görev yaptı ve 1982 yılında Konya Devlet Hastanesine tayin isteyip gitti. Dr. Ahmet KOCAÖZER halk tarafından sevilen bir kişi idi.

DR. MUSTAFA BÜYÜKBODUK: Çumra Dedemoğlu Mahallesinde dünyaya gelen Dr. Mustafa BÜYÜKBODUK uzun yıllar Çumra'da hizmet yapmış sonra ilçemizden ayrılmıştır. 2018 yılında vefat etmiştir.

DR. ÖMER YILDIRIM: 1951 Yılında Çumra'nın Tahtalı Köyünde dünyaya gelen Dr. Ömer YILDIRIM ilkokulu aynı köyde ve Çumra Hürriyet İlkokulunda okudu. Konya Erkek Lisesini de okuyan Dr. Ömer YILDIRIM Eskişehir İktisadi ve İdari Bilimlerde 2 yıl okuduktan sonra Cerrahpaşa Tıp Fakültesini kazandı ve 1979 döneminde mezun olarak Doktor oldu. 1980-82 yılları arasında Çumra 1 nolu sağlık Ocağında Hükümet Tabibi olarak görev yapan Dr. Ömer YILDIRIM tam 41 yıldır Çumra'mıza severek sağlık hizmeti vermeye devam ediyor. Çumra Belediyesi Meclis Üyesi olarak da yıllardır hizmet veren Dr. Ömer YILDIRIM zaman zaman Çumra'da spor faaliyeti yapan takım ve guruplarında yönetimlerinde bulunmuş ve bu alanda da hizmet etmiştir. Kendisine sağlıklı uzun ömürler dilerim.

DR. ALAATTİN ÇİMİLİ:1953 yılında Alibeyhüyüğü'nde dünyaya geldi. Alaattin ÇİMİLİ 1964 te Çumra Hürriyet İlokulundan,1967 yılında Çumra Cumhuriyet Ortaokulundan mezun oldu.1970 yılında Konya Karatay Lisesini bitiren Alaattin ÇİMİLİ 1976 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun oldu.1977' de Bahriyeli olarak askerlik görevini yaptı. Sonra Erzinca, Giresun, Konya ve İçeri Çumra 'da Dr. Olarak hizmet verdi.1982 de devlet görevinden istifa edip2007 yılına kadar Çumra'da serbest tabiplik yaptı. 2007-2017

yılları arasında Konya Özel Anıt Hastanesi Acil Hekimliği yaptı. 2000 yılında emekli olan Alaattin ÇİMİLİ hocamız halen Konya Organize Sanayiinde İşyeri Hekimliği yapmaktadır. Alaattin ÇİMİLİ hocamız hem meslektaşları arasında hem de halk arasında sevilen sayılan ve değer verilen bir büyüğümüzdür... Kendisine sağlıklı ve uzun bir ömür dilerim.

DR. DURSUN TAŞDEMİR:1950 yılında o zaman Çumra'ya bağlı olan Avcı Tepe (Ayas) köyünde dünyaya gelen Dr. Dursun TAŞDEMİR ilkokulu yine aynı köyde okumuştur. Orta öğrenimini Konya Devrim Ortaokulu ve Konya Karatay Lisesinde tamamlayan Dr. Dursun TAŞDEMİR 1970 yılında girdiği üniversite sınavında başarı göstererek Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanmıştır. Tıp Fakültesi 4. Sınıfta puanlarının yüksek olması nedeniyle İstanbul Çapa Tıp Fakültesine geçiş yapmış ve eğitimini burada tamamlamıştır.

1977-1981 yılları arasında Konya Meram SSK Hastanesinde Doktor olarak hizmet eden Dr. Dursun TAŞDEMİR buradan askerlik görevi için ayrılmış ve askere gitmiştir. 1882 yılında eczacı olan eşi Ecz. Fadimana TAŞDEMİR ile evlenen Dr. Dursun TAŞDEMİR 1982 yılında Çumra'mıza eşiyile birlikte yazıhane ve eczane açıp sağlık hizmeti vermeye başlamıştır. Dr. Dursun TAŞDEMİR'in eşi Eczacı Fadimana TAŞDEMİR Hanım 1954 doğumlu olup kendisi 1979 Ankara Eczacılıktan mezundur. İki çocuk babası olan Dr. Dursun TAŞDEMİR eşi ile birlikte Çumra merkezinde hem muayene hem de eczane hizmeti vermeye devam etmektedir. Kendisine sağlık bir ömür dilerim.

Çumra'da ilk dönemlerde ve bu günlerde bizlere sağlık hizmeti veren tüm doktorlarımıza saygılarımı sunar, ölenlere rahmet hayatta kalanlara da sağlık ve afiyetler dilerim.

HOŞGÖRÜSÜZLÜK VE NANKÖRLÜK

“Denizin dibinde incilerle taşlar karışık bulunurlar. Övülecek şeyler de, kusur ve yanlışların arasında bulunurlar.” buyurur hazreti Mevlana’mız. Ne güzel söylemiş mübarek.

Yaşadığımız dünyada karı-koca, konu-komşu geçimsizlikleri başta olmak üzere, iş hayatındaki geçimsizlikler, kardeşler arasındaki geçimsizlikler maalesef almış başını gidiyor. Hâlbuki kusursuz insan olmak yaratılışımıza aykındır. Mutlaka doğru sözlerimiz ve hareketlerimizin yanında bilerek veya bilmeyerek yanlış söz ve davranışlarımız da olacaktır.

Hiçbirimiz melek değiliz. (Malumlarımızın meleklerin seçme ve dilediğini yapma özelliği yoktur.)

Ama insan öyle mi? İradesi var. Aklı var. Nefsi var. Heva ve hevesleri var. En tehlikeli olanı da şeytan denen bir düşmanı var. Kardeşlerim insanız ve yukarıda ifade ettiğimiz gibi düşmanımız çok, dolayısıyla beşeriz şaşarız. Hatalardan uzak değiliz. Yaşadığımız yüzyılda birçok sosyal beşeri ilişkilerde aile hayatında sınıfta kalmış durumdayız. Tahammülsüz, eleştireni hoş görmeyen insan olduk. Ufak bir meselede yorgan yakan, vitesten atan, fesi kafasından fırlayan bir insan modeli olduk.

Sonuçta ne oluyor?

Mesela; birlikte yemişler içmişler, ana baba bir olanlarda bile, geçmişte birlikte birbirlerine sarılmışlar, bazen gülmüşler bazen ağlamışlar, aynı çatı altında aynı yorganın altında büyümüş kardeşler bile, bakıyorsunuz ki kardeşlik duygusu diye bir şey kalmamış.

Ne oldu bize?

Dokuz ay kamında taşımış, saçını süpürge yapmış bir anne ve yine, yememiş yedirmiş, yan aç yan tok koşmuş koşturmuş, gecesini gündüzüne katmış bir baba. Bakıyorsunuz yaş yetmiş, adeta iş bitmiş döneme girince, bizim biradere şunu yaptın bana yapmadın, kız kardeşime bunu verdin bana vermedin ve benzeri eften püften meselelerle dua ağacı olan ana ve babayı o noktaya getirmiş ki olmuşlar beddua ağacı.

Öyle 3-5 yıllık falan değil 30 40 yıllık evli karı kocalar da bile şiddetli geçimsizlik ve vahim sonuçlar doğuran kavgalar olmakta. Şim-

HÜSEYİN ALAGÖZ

di kocaya soruyoruz derdiniz ne? incik boncuk, kadına soruyoruz! Omuzum yamızım, siz bunca yıl birbirinizin hiç mi iyiliğini görmediniz, hiç mi el ele göz göze hoş sohbetiniz olmadı. Bunca çocuk büyüttünüz, o yılları hatırlayıp, birbirinizi: “denizin dibinde incilerle taşlar karışık bulunurlar, övülecek şeyler de kusur ve yanlışların arasında bulunurlar.” sözünün ışığı size hiç ilham vermedi mi? Bu gazap niye? Bu tahammülsüzlük niye? Neden basit meselelerden yorganı yakıyoruz. Her şeyi kırıp döküyoruz.

Elhamdülillah; Şükür edebileceğimiz birçok şeyimiz elbette var. Zikir edebileceğimiz bir sürü sebeplerimiz var. O zaman niye sabırlı davranamıyoruz.

Vatanımız bayrağımız bağımsızlığımız ve daha nice nice imkânlarımız var. Elbette sıkıntı ve dertlerimiz de olacak.

Kardeşlerim! Burası dünya! Burada her şey yine de dört dörtlük olmayacak, çünkü burası cennet değil.

Anneler babalar! Z kuşağı diye yeni bir kuşak geliyor. Şayet evlatlarımızı (istisna olanlarımız hariç) milli ve manevi değerlere sahip, vatan ve millet sevdalı biri olarak yetiştirmez hatta elma soymasını bile beceremeyen, kendisini evladının kölesi konumuna koymuş aileler olur isek, bu Z kuşağı gelecek açısından büyük kayıp olacaktır.

Kardeşlerim! aynı yastığa baş koyduğumuz insanla bile geçinemiyorsak, kapımızı açtığımız zaman gördüğümüz komşumuzdan güven içinde olamıyorsak, milletimizi ve devletimizi sayıp sevmiyorsak, sadece ve sadece şahsi menfaatlerini düşünen kişi olmuş isek, sonumuz hiç de hayır olmayacaktır.

Kardeşlerim! Kanaatimce, dini değerlerimizde örf ve adetlerimizde, bizi biz yapan kimliğimiz ve benliğimiz de, ciddi bir yozlaşma olduğu ortadadır. Rabbim bize şuur versin. Bize birbirimizi sevmeyi, birbirimize merhametli davranmayı nasip etsin.

ÇUMRA ve İÇERİ ÇUMRA

İçeri Çumra; eskiden günümüze kadar idari yapısı nedeniyle köy, iç mahalle, sonra belediye (Kasaba) ve 6030 sayılı yasa ile 2014 yılı Nisan ayından itibaren de mahalle haline dönüşmüştür. Bu yazıda köy, kasaba veya mahalle olarak geçen her yerde İçeri Çumra'dan bahsedilmiştir. İçeri Çumra Mahallesi ulaşabildiğimiz kaynaklara göre tarihi 1200'lü yıllara dayanan Çumra'nın en fazla arazi ve nüfusa sahip büyük ve eski yerleşim yerlerinden birisidir. 26 Haziran 1926 öncesine ait Çumra diye bahsedilen yer, mevzu ve bilgilerin tamamı İçeri Çumra'ya aittir. Çünkü o zaman ki Çumra bu günkü İçeri Çumra'dır. Çumra'nın Türk- İslam diyarı haline gelmesinden önceki tarihi eski çağlara kadar uzanmaktadır.

Çumra'nın Yerleşim Birimi Olarak Tarihsel Gelişimini Etkileyen Medeniyetler;

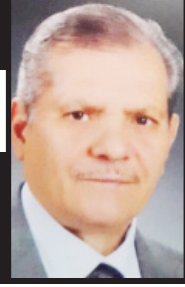
M.Ö. 8. Yüzyıl: Hitit Medeniyeti, M.Ö. 7. Yüzyıl: Frig ve Kimmerler Medeniyeti,

M.Ö. 6. Yüzyıl: Lidyalılar, M.Ö. 5. Yüzyıl: Pers Medeniyeti, M.Ö. 4. Yüzyıl: Makedonlar, M.Ö. 1. Yüzyıl: Roma Medeniyeti, M.S. 7. Yüzyıl: Sasaniler ve Müslüman Araplar, 1077-1307: Selçuklu Medeniyeti, 1307-1465: Karamanoğulları Beyliği, 1465-1923: Osmanlı Medeniyeti, 1923-...: Cumhuriyet dönemidir.

Bu yazıda önce Çumra isminin nereden geldiği açıklayan kaynaklara göre Çumra ismi ile ilgili farklı görüşler ileri sürülmekte olup bilinen tarih sırasına göre yer verilmiştir. Tarihte; çok eski devirlerde (Neolitik Çağ) Ve Osmanlı Devleti ile Karaman Oğulları dönemlerinde bu iki devlet arasında pek çok savaşa sahne olan beldeye "ÇUMRA" isminin verilmesi öyküsü tarihi farklı olaylara bağlanmaktadır. Farklı kaynaklarda benzer, fakat sıralamaları farklı verilmekte olan rivayetlere göre son yıllara kadar üç rivayet verilmekte iken bu yazıda ise bir dördüncü rivayete yer verilmektedir.

1.Rivayet; Karaman Beylerinden Pir Ahmet (I. Dönem 1463-1468 II. Dönem 1468-1473 Yılları arasında) Karaman beyliği yapmıştır. Aynı zamanda Fatih Sultan Mehmet Han'ın Halasının oğludur. Osmanlı Devleti ile savaşı kaybettiği yer Yavşan Höyüğü mevki İçeri Çumra'nın batısında İçeri

**PROF. DR.
MEVLÜT
MÜLAYİM**

Çumra tapulama sahası içindedir. Pir Ahmet Paşanın İçeri Çumra'nın (o zamanki kayıtlara göre adı Kelköy olan) Pir Ahmetli Mahallesi'nde Kabile Başkanı Türkmen beyleri ile bir toplantı yaptığı, kabile başkanlarına kendisini korumak için "Gelin cümlemiz beraber olalım" Osmanlı'ya karşı birleşelim" sözünün "Cümlemiz" sözü zamanla "Çumra" şekline dönüştüğü de Çumra isminin kökeni olarak belirtilen rivayetlerden biri olarak bildirilmektedir. Selçukluların bölgeye yerleştirdiği Yavşan Höyüğü, Yıkık Cami, Susuz, Sakarlar, Mezgitli, Çakımlık, Çukurköy, Köstengil, Dana Höyüğü, Sağsak ve Avradın Hanı gibi farklı höyüklerdeki Oğuz boylarının birleşerek kasabanın kuruluşundaki rolünü açıklamak bakımından önemlidir. Kanaatime göre bu zayıf bir ihtimaldir, çünkü İçeri Çumra'daki Karamanoğlu İbrahim Bey Camii kitabesinde yapıls tarihi 1252 yazılı ve bir yerleşim yerinin ismini değiştirmesi gereken tarihi bir kayıta yoktur.

2.İkinci Rivayet; Yavuz Sultan Selim Mısır seferinden (1520-1521) dönüşünde Çumra Ovasından geçerken İçeri Çumra civarındaki sazlık ve bataklıkla yolunun düşmesi ve askerlerinin çamura batmasına dayandırılmaktadır. Çamura batan askerlere "Paçaları Sıvayın" anlamına gelen "ÇEMRENİN" (Çemren: Askerin paçalarını sıvamalarını ve süvarilerin atların kıyruklarını bağlamaları emri) emrini vermesi veya "Ammam Çamura ha" demelerinden zamanla bu isim Çemren kelimesi Çamura anlamına gelen "ÇOMRA" olur, daha sonra ÇOMRA kelimesi "ÇUMRA" şeklini alması Çumra isminin kaynağı olarak birçok kayıta bu rivayet bildirilmektedir. Ancak köyün daha önce yerleşim yeri olduğu ve bazı yapıların bu tarihten öncesinde yapıldığı bilinmektedir.

3. Üçüncü rivayet; 1623 ve 1640 yılları arasında hüküm sürmüş Erivan ve Bağdat fatihi ve 96. İslam halifesi olarak bilinen 17. Osmanlı padişahı IV. Murat'ın Bağdat

seferine giderken bu bölgeden geçer, bu arada yağın yağmur dolayısıyla her taraf çamurdur. Bu çamurda ilerlemede güçlük çeken ve bıkan askerler: “Çamura bak çamura” diye şikayetçi olurlar. Çamur kelimesi zamanla Çumra şekline dönüştüğü bildirilmektedir.

4. Dördüncü rivayet; Çok eski bir yerleşim yeri olan İçeri Çumra ismini tarihten aldığı ve Mehmet Seviş’in “Yazan Kalem-lerden Bir Avuç Çumra” kitabında (Seviş, 2018) Çumra ismi ile yazdığı Eski Türk kayıtlarına göre verilen rivayettir. Bu kaynağa göre; Çumra isminin öz Türkçe olduğu ve Uygur dilinden geldiği şu şekilde anlatılmaktadır;

Çum: Git,

Rah: Yol,

Ra: Tanrı, Allah

Çumra: Yol gitmek, Yol yürümek, Tanrı yolunda yürümek, Allaha giden yol anlamları taşımaktadır. Tarihi kayıtlara göre Pir Ahmet Paşa’dan, Yavuz Sultan Selim’in Çaldıran ve IV. Murat’ın Bağdat seferinden önce de Çumra olduğu için Mehmet Seviş’in aktardığı bu isim ile ilgili dördüncü rivayeti bana daha mantıklı gelmekte ve Çumra isminin esas kaynağının bu olduğu kanaatindeyim.

Çumra ismi tarihi bir geçmişe sahip bir isimdir.

Çumra ile ilgili kaynaklarda, makaleler, tarihi eserler ve Başbakanlık Osmanlı arşivi kayıtlarında bu yerleşim yeri ile ilgili yukarıda belirtilen dönemlere ait bilgi ve bulgulardan Çumra’nı eski bir yerleşim yeri olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Eski kayıtlarda Çumra’nın bu gün olduğu gibi geçmiş dönemlerde de tarımla uğraşan yerleşim yeri olduğu belirtilmektedir.

İçeri Çumra’da 11-12. yüzyıl(1252) tarihinde yapılan Karamanoğlu İbrahim Bey Camii (Büyük Camii= Paşa Camisi) Caminin yapılış tarihi Kınalı tarafından Karamanoğlu İbrahim Bey (1423- 1464) in zamanında yapıldığı bildirilmekte ve H.1283 (1283/1866) yılında tamir edildiği kitabesinde belirtilmektedir.

Çumra’nın tarih öncesini anlatan en önemli merkezi, Çumra’nın 12 km kuzey doğusunda bulunan ÇATALHÖYÜK’ tür. Çumra yakınındaki Çatalhöyük’te yapılan kazılar, bu yöredeki yerleşimin günümüzden dokuz bin yıl öncesine (M.Ö.7400) kadar uzandığını göstermekte olup Çumra’nın tarihi de çok eskilere dayanır. Çatalhöyük ve çevresinde yaşayan

toplumların M.Ö. 7400 yıllan öncesi neolitik devre ait medeniyetin buradan başlayıp, dünyaya yayıldığı anlatılmaktadır. Yapılan kazılar neticesinde bu dönemde yaşayan insanların evler yaptıklarını, evler aralık bırakılmaksızın yan yana inşa edilmek suretiyle sur yerini tutacak, bir savunma hattı meydana getirildiği, bu evlerin kapıları olmayıp, damın üzerinde açılan bir delikten merdivenle içeri iniliyor ve sonra merdiven çekildiği belirtilen güvenli evlerdir.

Bu önemli arkeolojik kalıntılar kültürel miras olarak UNESCO(Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü) tarafından 2012 yılında (Liste Kayıt No: 1405) kayıt edilmiştir.

Neolitik devirde yaşayan insanların seramik kapları bildikleri, hayvanları evcilleştirdiklerini ve tarıma başladıklarını, mağaraları süsledikleri, kerpiç evlerin iç duvarını kırmızı aşı ve siyah boya, av hayvanlarının resimleriyle süsledikleri, çakmak taşından av aletleri, çeşitli taş ve kemiklerden ev ve süs eşyaları, pişmiş toprak taştan heykeller yaptıkları yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır.

Çatalhöyük ve civarında yaşayan toplumların yeryüzünün en eski kavmi olduğu kazıda çıkarılan eserlerde görülmektedir. Çatalhöyük’ün özelliği insanların kurdukları ilk şehir olmasıdır. Neolitik devirden kalma Çumra ve çevresinde birçok höyük mevcuttur. Bunlar:

Sırçalı Höyüğü, Seyithan Höyüğü, Karahöyük, Karkın Höyüğü, Dedemoğlu Höyüğü, İçeri Çumra Höyüğü, Alibeyhüyüğü, Çatalhöyük, Küçükköy Höyüğü, Abditolu Höyüğü, Üçhüyük köyünde bulunan üç adet höyük gibi civarda irili ufaklı birçok höyük bulunmaktadır.

Çumra’da bulunan Üçhüyük ve Türkmen Karahöyük, Alibeyhüyüğü kasabası civarında Hititlerin yaşadığı buralarda yapılan kazılarda çıkarılan tarihi eserlerden anlaşılmaktadır. Çumra ve çevresi; Neolitik devrin Etilerin (Hitit), Perslerin, Frikyalıların idarelerinde kalmıştır. Çumra ve çevresinde Frikyalıların ve hatta kısa süte ile Lidyalıların hâkimiyet kurdukları anlaşılmakta ve Pers kralı Ahamanis, Çumra ve çevresini Perslere bağlamış, onlarında bu çevrede hükümlanlığı 200 yıl kadar sürmüş ve Büyük İskender tarafından M.Ö. 333 yılında Pers hâkimiyetine son verilmiştir.

Yörede uzun yıllar Selçuklu hâkimiyeti sürmüştür. Yörede Selçuklu hakimiyeti bilinmesine rağmen herhangi bir tarihi esere rastlanamamaktadır.

Ancak Karaman oğullarından kalma halen mevcut Çarşamba çayı üzerinde Dinek-saray, Balçıkhisar, Tavşanköprü, Karaman, Seyithan ve Karkın köprüleri bulunmaktadır. Anadolu'yu fethederek Anadolu Selçuklu Devleti'ni kuran Süleyman Şah'ın 1075 yılında Konya'yı aralık başkent yapması yörenin Türk egemenliğine geçtiği dönemdir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında sonra kurulan Türk beylikleri Anadolu Türk birliğini kurma mücadelelerinde Çumra'da oldukça mücadele vermişler ve aralarında Çumra'dan geçen Çarşamba çayı sınır olarak kabul etmişlerdir. Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılmasından sonra yörede Karamanoğlu Beyliği kurulmuş ve bir süre hüküm sürmüştür. İlçenin şimdiki sakinlerinin birçoğu Selçuklularla gelen Türk boylarından olduğu, yerleştikleri köylere verdikleri isimlerden anlaşılmaktadır (Karkın, Afşar, vb.). Osmanlılar döneminde Karamanoğulları ile yöre üzerine seferlerin yapıldığı görülmektedir.

Bu günkü İçeri Çumra eski Çumra'da 2014 yılı öncesi Karaman Oğullarının iki paşasının adı verilmiş Pir Ahmetli Mahallesi ve Esat Paşa mahalleleri vardı. İçeri Çumra'da Esat Paşa camisinin bahçesinde Esat Paşanın ve Pir Ahmetli mahallesinde küçük bir mezarlıkta Pir Ahmet'in mezarı bulunmaktadır. Pir Ahmet'in mezarının olduğu iddia edilse de bu iddiadan öte geçmemiştir. Gümüşhane-Erzincan karayolu üzerinde merkeze bağlı Pir Ahmet köyünde meftun bulunan Karamanoğlu Pir Ahmet Bey aynı zamanda halasının oğlu olan Fatih Sultan Mehmet ile giriştiği mücadeleyi kaybedince sığındığı Uzun Hasan tarafından Bayburt ve Gümüşhane bölgesinin kendisine dirlik olarak verilmiştir. Pir Ahmet'in bu bölgeyi yurt tuttuğu ve 1474 yılında adının verildiği köyde vefat ettiği belirtilmektedir. Pir Ahmet Bey'in memleketinden 800 kilometre uzakta bulunan Gümüşhane'nin merkeze bağlı Pirahmet köyünde 1550 yılında Kanuni Sultan Süleyman döneminde türbesinin yaptırıldığı ve günümüze kadar ulaşan türbesinin hem yapı hem de bahçesindeki mezarlığıyla Türkiye'de benzeri olmayan özelliklere sahip olduğu ifade edilmektedir.

Fatih Sultan Mehmet tarafından Karamanoğlu Beyliğinin ortadan kaldırılması ile Osmanlı yönetimine giren yöremiz, o dönemler şu anda ilçe olan Çumra'nın bulunduğu yer bataklık-larla kaplıdır. Başbakanlık arşivi Çumra Karyesi mahallatında 1844-1845 yıl-

larına ait Çumra'ya ait verilerde; Çumra'da ikamet eden 160 hane, isimlerin o yıllarda soyadı kanunu olmadığından lakabı, mesleği veya baba isimi ile anıldığı, 9000 den fazla hayvana sahip olduğu bilgileri yer almaktadır. Yazılarına altında muhtarla birlikte imamın imzasının olması o yıllarda köyde imamın yerini açıklaması bakımından önemli görülmektedir. Verilen bilgilerde "XIX. yüzyılın ortalarındaki idarî düzene göre Çumra, bu dönemde büyük bir köy statüsüne sahip bulunmakta ve tarımla (Bitkisel üretim yanında hayvancılıkla) uğraştıkları, özellikle de küçükbaş hayvancılığın, koyun yetiştiriciliğinin yaygın ve yoğun olarak yapıldığı görülmektedir. İşletmelerin sahip olduğu arazi büyüklüğü civar yerleşim yerlerine göre büyük olmasına rağmen XIX. yüzyılın ortalarında bölgede önemli ölçülerde tahıl üretimi yapılmadığı, önemli ölçüde kazanç sağlamaları nedeniyle kök boya bitkisi ekimi yaptıkları ve bu durumun Çumra Köyünde, dokumacılık sektörünün mevcut olduğu anlamına gelmektedir. Çumra'da küçükbaş hayvanların sayısı ve kök boya bitkisi üretiminin yaygın ve yoğun olarak yapılıyor olması gibi özellikler, Çumra Köyünü çevresinde ki yerleşim yerlerinden farklı ve daha nitelikli hale getirdiği belirtilmekte ve bu özelliği; XIX. yüzyılın ortalarından itibaren gerek arazi verimliliği ve gerekse sınaî ve ticari faaliyetlerin icra edilmesine imkân tanıyan altyapının oluşmasına ve Çumra'nın çevre köy ve kasabalar için bir çekim alanı oluşturmuştur. Bu nedenler o dönemde köy vasfını geliştirmek suretiyle şehir (ilçe) niteliğine kavuşmasına sebep olduğu ileri sürülmektedir (Muşmal, 2008)."

Çumra İlçesi:

Çumra'nın gelişmesinde iki olay çok büyük rol oynamıştır. Birincisi: Çarşamba kanalının açılması, bataklıkların kurutulması ile ıslah edilmesi için Konya ovasının sulanması maksadıyla 1911 yılında yapılan sulama tesisleridir. İkincisi: 1894 yılında Haydarpaşa-Bağdat demiryolunun yapımına başlanıp, 1913 yılında bitirilmesidir. 1913 yılında buradan ilk tren geçmiştir. Dolayısıyla Çumra'daki ilk tren istasyon binası olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk, trenle Adana'ya giderken Çumra'da mola veriyor. Çumra istasyonundan etrafı seyredip sulama tesis ve lojmanlarını gördükten sonra; "Bu şirin beldeyi geliştirmek, buraya önem vermek lazımdır. Çumra ilçe olmaya layıktır." demiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün emri ile 26 Haziran 1926 yılında 30.05.1926 tarihli 404 sayılı resmi gazetede yayınlanan, 877 sayılı kanunla Çumra ilçe merkezi olmuştur. 1926 yılında Çumra'nın ilk Belediye Başkanı Vila-yetçe atanan Rakım Çumra'lıdır. Rakım Çumralı 1926 yılından 1940 yılına kadar Belediye Başkanlığı yapmıştır. Çumra ilçe olduktan 1.5 yıl sonra Rakım Çumra'lı evrakları toplayıp idare merkezini bu günkü Çumra'ya taşımış, böylece Çumra'nın gelişmesi sağlanmıştır. Osmanlı zamanında ilk tapu ve kadastro işlemleri de Çumra'da başlatılmıştır. Çumra birçok yönden ilklerin yapıldığı bir ilçedir.

Son yıllarda Çumra ilçe olarak kavununun yanında, ilçede yapılan Türkiye'nin en büyük ve Avrupa'nın en ileri teknolojisi ile faaliyet gösteren modern şeker fabrikası ve bağlı diğer tesisler ile de anılan bir ilçe konumuna gelmiştir.

İçeri Çumra'nın Belediye Oluşu:

İçeri Çumra; Konya-Karaman D-715 karayolunun üzerinde Konya'ya 38 ve Çumra'ya 12 kilometre uzaklıktadır. Çumra; 1926 yılında ilçe oluşunda ilçe merkezi bu günkü İçeri Çumra'da iken ilçe olduktan 1.5 yıl sonra Belediye Başkanı Rakım Çumralı idare merkezini bu günkü Çumra'ya taşımıştır. İlçe olarak idarenin bu günkü İçeri Çumra'dan Çumra'ya götürülmesi ve sonrasında istasyon ve DSİ civarındaki yapılaşmadan dolayı iki yerleşim yeri arasında nüfus değişimi de hızlı bir şekilde farklılaşmıştır. 1935 yılında Çumra merkez nüfusu 2685 kişi iken İçeri Çumra nüfusu 3510 kişidir. 1936 yılında Çumra'ya 30 hane göçmen verildiği ve Belediye Başkanı Rakım Çumra'nın İçeri Çumralılara gelin burayı büyütelim denildiğinde kabul etmedikleri ve 30 hane yerine 300 hane göçmen talebinde bulunarak Çumra'nın nüfusunu artırdığı söylenilmektedir. Önceden Avrupa'ya Karaman ve Konya'dan göç ettiği de bilinen 300 göçmen ailesi 1936 yılında Balkanlardan getirilerek Çumra'ya yerleştirilmiştir. 1936 ve 1950 yıllarında Balkanlardan gelen soydaşlarımızın yanı sıra son yıllarda Hadim, Taşkent, Bozkır, Ermenek gibi ilçe ve köylerden Çumra'ya olan göçler ilçe nüfusunu hızla artırmıştır. 1955 yılında Çumra merkez nüfusu 8780 kişidir. 1960 yılında Çumra nüfusu 7052 kişi ve İçeri Çumra'nın nüfusu 4306 kişi olmuştur.

Bu günkü İçeri Çumra idare (belediye) olarak Çumra'dan ayrılış tarihine kadar Çumra'nın bir iç mahallesi olarak kalmıştır.

Bu sürede iç mahalleden Rakım Çumralı, Ziya Yaymacı (1940- 1945) ve Faik Şenyıl (1953- 1957) belediye başkanı olarak görev yapmıştır. Bazı kişilerde belediye meclis üyesi olarak Çumra'nın idaresinde görev almışlardır. Çumra'nın arazisinin çoğuna sahip olan ve yönetiminde görev alan iç mahalleliler o günkü şartlarda baba ocağı, arazi kullanımı, eski bir yerleşim yeri olması, tarihi bağlarını koparmama gibi düşüncelerden dolayı Çumra'dan ayrılarak ayrı bir idari bir yönetim kurmayı uygun görmüşler ve bir referandum istenilmiştir. 1956 yılında Çumra'dan ayrılmak için yapılan referandum ile Çumra'dan ayrılma fikri oylanarak kabul edilmiştir. Bu referandum sonrası İçeri Çumra Belediyesi 14 Nisan 1957 tarihinde kurularak Çumra'dan idari olarak ayrılmıştır. Eskiden Çumra olarak bilinen sonra 1926 yılında Çumra ilçe olunca ve 1.5 yıl sonra ilçe idare merkezi bu günkü Çumra'ya taşındıktan sonra 1957 yılında Belediyelik oluncaya kadar iç mahalle olan yeni idare ve yerleşim yerinin ismi İçeri Çumra kasabası olmuştur. 1957 yılında İçeri Çumra'nın ilk belediye başkanı meclis üyeleri arasından seçilen Mehmet Özmert'dir.

O yılların ulaşım ağı olarak kullanılan tren yoluna göre içerde kalması nedeniyle Çumra isminin önüne "İçeri" kelimesini alarak 1957 yılı Nisan ayında belediyelik (kasaba) olarak Çumra'dan ayrılarak "İçeri Çumra" adını almıştır. Çumra ismi tarihi bir geçmişe sahip iken İçeri Çumra ismi 1957 yılında resmileştikten Cumhuriyet döneminde verilen bir isimdir.

İçeri Çumra o yıllarda ulaşımına (tren yoluna) göre içerde kalmaktadır. Son yıllarda ulaşımın kara yolu ağırlıklı yapılması nedeniyle Konya- Karaman yoluna göre İçeri Çumra karayolu üstünde ve Çumra ilçesinin bu karayoluna göre içerde olması nedeniyle çok kişiye göre isimlendirenin yanlış olduğu kanaati belirtilmektedir. Çok kişi bu günkü ulaşım durumuna göre haklı olarak İçeri Çumra'nın değil Çumra'nın içeride kaldığını söylemektedir.

Kaynaklar

Kınalı, M., 1998. İçeriçumra, Yalçın Matbaa ve Ofset- Konya.

Muşmal, H., 2008. XIX. Yüzyılın Ortalarında Çumra'nın Sosyo Ekonomik Görüntüsü (10353 Numaralı Temettuat Defterine Göre), Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı: 253.

Seviş, M., 2018. Yazan Kalemlerden Bir Avuç Çumra. Gece Kitaplığı. Ankara.

NURETTİN BİLİCİ'NİN ÇUMRA'SI

Çumra'daki Ana/Baba evim ve oradaki komşularıyla ilgili kaleme aldığım bazı yazılarımı Çumra okuyucularının ilgisine sunmak istiyorum.

Yazılardan birincisi komşum, "Çolak" lakabıyla tanınan Mehmet Erol'un babası (halen Manavgat'ta yaşayan Mustafa Erol'un dedesi) Akciğer hastası yaşlı dede ile ilgili. Çumra Cumhuriyet Lisesi son sınıfta idim.

1974 yılı. Yaşlı dedeyi okula gidip gelirken yolun kenarındaki beton direğe sırtını dayamış otururken gördüm hep. Yüreğim sızlardı her geçişimde oradan. İlk yazı o amca ile ilgili.

İkinci yazı bu dedenin gelini (Mustafa ve Selamin Erol'un annesi) ile ilgili. Facebook Grubunda Mustafa Erol'un annesine (ölüm yıldönümünde) duyduğu hasreti/sevgiyi anlattığı şiirini okuyunca yazmıştım. 2018 yılında idi galiba.

Son olarak, sunuşumu biraz renklendirmek adına oğlunun düğününde (Mustafa Erol'un kardeşi Selamin ile) çiftetelli oynayan komşum Adem'in kendi çektiğim fotoğrafını eklemek istedim. Düğün geçtiğimiz Kurban Bayramı civarında (Temmuz 2021) olmuştu.

İHTİYARCİK

Geçerken her gün o dar sokaktan,
Aynı ıstırap çıkardı karşıma yüreğimi sızlatan.

NURETTİN BİLİCİ

Bir ihtiyarcık otururdu her zamanki yerinde,
Eskimiş bir siyah mendil tutardı elinde.

Kapalı odalarda hayat yoktu onun için,
Nefesi daralırdı. Ama Allah'ım niçin?
Korkunç ayaz da acımazdı ihtiyarcığa.
İşte yine siyah mendilini eline almış,
Yüz hatlarını silmekte, belli ki ağlamış.

Her zamanki sorumu yöneltirdim ona,
Ama bir türlü anlatmazdı gerçeği bana.
"Neden ağlarsın dedeciğim" dediğim zaman,
Mahzun, sır dolu sesi: "sorma evlat sorma aman"

Garip bir sırdı ağlamaları,
Bir türlü çözemediğim.
Çözemeyecektim de öylece kalacaktı.
Dedeciğin sırları içinde kalacaktı.

Fırtınalı bir gecede uyurken,
Gördüm ihtiyarcığı yine ağlarken.

ANLAYAN HANİ?

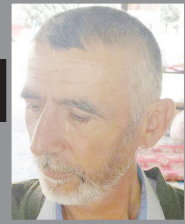
Anlaşılmamaktır en büyük derdim,
Kalbimin dilinden anlayan hani?
Dikenler içinde tomurcuk verdim,
Koklayıp gülümden anlayan hani?

Canlardan bir canım, özde insanım,
Yaratandan emanetim aslanım,
Sızlar yüreğim var, acıyan canım,
Gözümün selinden anlayan hani?

Bastonlara dayanmazsam düşerim,
Eller koşar, ben gözümle koşarım,
Ben de düşünürüm, ben de yaşarım,
Hayattan, ölümden anlayan hani?

Sevgi tek gıdamdır, saygı mesleğim,
Sandalye ayağım, baston desteğim,

RECEP ÖĞÜTÇÜ

Hoşgörü, anlayış bir tek isteğim,
Bülbülün dilinden anlayan hani?

Bir garip şairim, bir sazsız ozan,
Döküldü yaprağım, sararttı hazan,
Bir tek kalemim var derdimi yazan,
Kelamdan, kaleminden anlayan hani?

İniş-yokuş, sarp-kayalık yolum var,
Gitmez ayağım var, tutmaz kolum var,
Çok şükür ki kovanım var, balım var,
Anzerin balından anlayan hani?

Her zamanki siyah mendil yoktu elinde,
Ertesi gün okula giderken o dar sokaktan,
Göremedim dedeciği. . .
Yaklaşınca, küçük bir kalabalık,
Yıpranmış bir tabut duruyordu karşımda.

Uzun bir müddet öylece kalakaldım,
Sonra onu mezara giderken gördüm.
Ve arkasından dualarımı gönderdim:
"Üzülme dedeciğim Tanrı günahlarını affeder."

ISMAHAN ABA'NIN VEFAT YILDÖNÜMÜNDE: MUSTAFA EROL'A SESLENİŞ:

Senin Annen benim 'İsmahan Abam'dı Mustafa.

Aramızda tek bir ev vardı biliyorsun. Bu kadar yakın komşu idik. Biz sizin eve geldik. Sizler bizim eve.

Annen, benim "İsmahan Abam"dı: Sessiz, mazlum, ölçülü, nur yüzlü bir kadın.

Bir şeyler getirirdi bizim eve veya bir şeyler istemeye gelirdi.

Hep o mazlum, sessiz halini hatırlarım.

Bir de biz çocuklara anlattığı masallarını hatırlarım. Özellikle soğuk-karlı Çumra akşamlarında. . . Ya sizin evde ya bizim evde.

Bir yandan sobanın üzerindeki büyük tencerede kaynatılmış yumuşak buğday-bulgurları yerdik. Yanında ya afyon ezmesi ya da köyümüz dağlarından toplanmış pelit.

Ve annenin masallarını dinlerdik. Ben ilk masalları annenden dinledim. Hâlâ hatırlarım:

-Devler, canavarlar, padişahlar, saraylar. . . uzak diyarlara haber götüreren kuşlar,

-Aptallardan kurtulmak için kaçan gelin kızı, yanılarak içine alıp saklayan kavak ağacı,

-Annesinin babasının evde yalnız başına bırakıp gittiği genç kız. Çumra'nın karanlık bir akşamında, tren yolunun arkasındaki bir evde, ıssız bir sokak ve o sokağa bakan penceresinin yanına oturmuş kedisini sevmektedir bu genç kız: "Bir Allahım, bir been, bi de kediiim", "Bir Allahım, bir been, bi de kediiim". . .

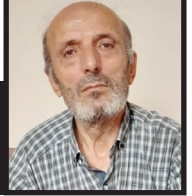
Sokaktan (pencerenin dış tarafından) yaşlı aptalın sesi duyulur: "bi de beeen". . .

Daha neler neler anlatmıştı biz çocuklara annen. Ben ilk masalları senin annenden dinledim ve öğrendim. O kadar çok iyi anlatıcı imiş ki hâlâ onları hatırlıyorum. Ve etkisi altında kalıyorum.

"Nur içinde yat" İsmahan Abam. Mustafa'nın, Selamin'in, Aşşanım'ın, Fatma'nın annesi. Allah annenizin de, babanız Mehmet Amcanın da kabrini cennet eylesin.

NİCE AHLAR VARDIR

ORHAN SABANCI

Bazen gözler o kadar dalar gider
Sadece bakar sanki bir şey izler
Aslında mazinin dikenli yolunda gezer
O bakışların ardında nice ahlar vardır

Aldırmaz kimseye etrafı seyrederek
Güneşe bile bakmaz toprağı izler
Doludur içinde kasırgalar tıpiler
O tıpilerin içinde nice ahlar vardır

Antibiyotiktir içindeki dolu yaşlar
Durdukça yürekleri kor ateş gibi dağlar
Boşaldıkça insanın beyni rahatlar
O boşalan yaşlarda nice ahlar vardır

Kurumuşsa gözler kederden
Bir ah vardır mutlak yürekten
Boş vermiş gibi bakarsa her şeyden
O bakışların içinde nice ahlar vardır

İzler sadece olanları dalgın dalgın
İster göklere uçun ister şaha kalkın
Gönlünüzce yaşadığımızı sanın
O bakışların içinde nice ahlar vardır

Gözler solduğu gün her şeyi anlarsın
Solun gözlerle belki son kez bakarsın
Pişmanlıklar başlar ah ile yanarsın
Solmuş gözlerde bile nice ahlar vardır

Düşünürsün belki kendi kendine
Benim başıma gelenler nedir diye
Hatırlasın belki o soluk gözleri
O gözlerden gelen nice ahlar vardır

ARADA KALAN ÇUMRA

Çumra, yıllardır küçük olmakla büyük olmak arasında kalan "gelişmekte olan" bir ilçe. Herkesin birbirini tanıdığı mahalleden hallice hallerini nüfus artışı ve tarihsel değişimle birlikte geride bıraktı.

Tarımın etkisi ve büyük bir fabrikanın kurulması ile de büyüme yolunda önemli adımlar attı. Fakat bu büyümeyle ne eski sıcağın samimiliğini koruyabildi ne de yeterince sosyal, özgür bir büyüklüğe kavuşabildi.

Böyle olunca Çumra'da kuşaklar arası farklılık da kendini yoğun biçimde hissettiriyor. Büyüklelerimiz eski, samimi, kendi yaşında kavranan, iç içe yaşanan memleketlerini özlerken; küçüklerimiz daha bireysel yaşamın olduğu, kimsenin kimse hakkında yargısının bulunmadığı daha özgür ve aynı zamanda istediği her şeye anında ulaşabileceği bir şehir istiyor.

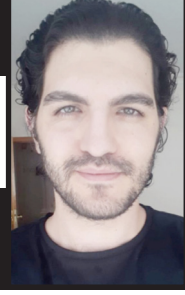
Şehrin gelişmesini istemek ise kuşakların ortak isteği... Hem tüm kuşakların isteklerinin gerçekleştiği hem de büyümenin sağlandığı bir Çumra nasıl inşa edilebilir?

Öncelikle toplumda söz sahibi olan, bir şeyleri değiştirme gücü olan insanların çoğunluğunun 40 yaşının ve hatta 50 yaşının üzerinde olmasının olumsuz etkisi var. Aynı yaş grubu insanlar değişimi isteseler bile sadece kendileriyle sınırlı kalabiliyor. Nesil değiştiği de sürdürülebilirlik sağlanamıyor.

Genellikle "Gençlere soralım, siz ne istiyorsunuz?" toplantıları yapılır. Gençler sorulmasından çok kendileri yapmak, sözün asıl sahibi olmak istiyor. Yapılması gereken harmanlanmış bir topluluk oluşturabilmek. Yaş ortalaması kadar cinsiyet eşitliğini de sağlayabilmek. Tüm kesimler ortak payda da buluşmadıkça da arada kalan Çumra oluyor.

Peki, bu arada kalmışlıktan ilçemizi nasıl kurtarabiliriz? Sadece eski kuşak ve yeni kuşak arasında bağ oluşturmak yeterli olabilir mi? Bana göre, hayır! Önce ilçemizin kendi geçmişiyle bağ kurmasını sağlamalıyız. Çok daha eskiye gitmeliyiz. 9 bin yıl önceye. Çatalhöyük'e...

FURKAN CAMCI

İlçemiz yeterince tarım ve bir miktar da sanayi şehri ancak hiç de turizm şehri değil. Çatalhöyük çok önemli turizm potansiyeli diye yıllardır söyleneğilir.

Bu potansiyeli kullanabilmek için şehrin dokusunun buna uyumlu hale getirilmesi gerekiyor. Çatalhöyük'ün önemini bilmeyen hemşehrilerimizin olması, hatta ömründe hiç gitmeyenlerin olması bu dokuyu oluşturmak için kabul edilemez. Değişim betondan, binadan değil insandan başlar. Bu nedenle her vatandaşımızın Çatalhöyük'e gitmesi, bilgilenmesi sağlanmalı. Konu hakkında sempozyumlar, seminerler, sergiler, tiyatrolar düzenlenip halkın bilinçlenmesi sağlanmalı.

Günümüzde ise maalesef merkezimizden Çatalhöyük'e giden günlük veya haftalık düzenli bir servisimiz bile bulunmamakta. İnterrail, Kamprail gruplarında Türkiye'yi gezen gençler, Çatalhöyük'e otostopla dahi ulaşmalarının çok zor olduğunu yazıyorlar.

Bunun sonucunda gitmek, görmek isteyen başka gezgin gençler de vazgeçiyor. Kendi aracı olmayan insanlara Çatalhöyük'e ulaşım imkânı sağlamalıyız. Talep eksikliğine sığınamayız çünkü talebi kendimiz yaratmalıyız.

Çatalhöyük'te gençlik festivalleri, kültür festivalleri düzenlemeli; sosyal medya ve basında yer alacak çalışmalarla dikkatleri çekmeliyiz.

Çumra gelişmişlik ile gelişmemişlik arasında kalmış bir şehir olabilir ancak gerçekten yıllardır söylendiği gibi büyük gelişme potansiyeline sahip.

Bilindiği üzere değişme ve gelişme birdenbire olmayacaktır. Gelecek kuşaklarımızı bu potansiyele kavuşturup daha refah ve huzurlu yaşayabilmeleri için ise değişme ve gelişme için bir an önce işe koyulmalıyız.